1848. N°. [illegible]

ARNHEMSCHE COURANT.

(De prijs dezer Courant, die geregeld *vijfmaal*'s weeks wordt uitgegeven, en wel op *Dingsdag*, *Woensdag*, *Donderdag*, *Zaturdag* en *Zondag*, is *f* 5 in de drie maanden.)

WOENSDAG 16 AUGUSTUS.

(De prijs der Advertentiën is, van *een* tot *vijf* regels, *f* 1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.)

De wetten zijn ONSCHENDBAAR.

Men zal zich herinneren, dat wij reeds in een vorig artikel de aandacht van het publiek hebben gevestigd op deze bepaling, die, ter sluik in het nieuwe ontwerp van grondwet ingeschoven, onder den schijn van niets dan eene ongerijmdheid te zijn, evenwel inderdaad een wapen is met hetwelk de regering alle grondwettelijke regten, vrijheden en bevoegdheden onnut en krachteloos kan maken. Dit ééne artikel beheerscht de geheele grondwet en maakt haar tot wat men in het dagelijksch leven gewoon is te noemen . . . . . . een wassen neus.

Men herinnert zich de *toelichting der regering* op dit artikel: »Zij plaatst »de wet *boven alle bedenking; zij* »waarborgt haar tegen alle *aanranding* van de regterlijke magt" enz. Wij hebben te dier gelegenheid aangetoond, dat, — (den onzin van het boven *bedenking* plaatsen daargelaten, die van de wet een fetische zou maken) — door die »waarborging" tegen alle »*aanranding* van de regterlijke magt," aan de *gewone* wetgevende magt geheel de vrije hand werd gelaten, om alle *grond*wettige regten der Nederlandsche burgers, in eens of langzamerhand, geheel of ten deele, te wijzigen, te verkorten of te veranderen zoo veel en zoo dikwerf als dit aan de gewone wetgevende magt oirbaar zal toeschijnen. De regter mag »de *wet* niet aanranden," maar de wetgever mag wel de *grondwet* »aanranden." Dit heet *Burgerlijken Zin* in Nederland!

De Tweede Kamer heeft zich natuurlijk gehaast, aan eenen Burgerlijken Zin die zoozeer met den Kamerzin overeenstemt, haar zegel te hechten. Maar zij heeft tevens verlangd — en dit strekt haar inderdaad tot eer — dat men, opdat het landskind het beter verstaan en begrijpen zou, — met ronde en duidelijke woorden in de nieuwe grondwet de bepaling zou schrijven, dat de regten en bevoegdheden, die door den *grond*wetgever aan den Nederlandschen burger gegeven zijn, hem slechts zoolang verzekerd zijn als de *gewone* wetgever ze hem laten wil. »Met het oog op de Memorie van Toelichting," zegt het Voorloopig Verslag, »wil men algemeen de zaak, die de regering door deze woorden heeft trachten uit te drukken. Even als zij, gelooft men, dat, zoolang de wetgeving niet tusschen beide treedt, de geldigheid der wetten boven alle *bedenking* (?) moet verheven zijn, en dus ook geene andere magt in den staat de bevoegd»heid heeft, om eene bestaande wet, »*op grond van vermeende strijdigheid* »*met de grondwet*, of iets dergelijks »aan te randen. Men meent echter, »dat de aangehaalde woorden niet »duidelijk genoeg het denkbeeld der »regering wedergeven."

De regering antwoordde hierop: »Omtrent de woorden:" »»De wet»»ten zijn onschendbaar,"" »is de Ka»mer het *weder*" ('t is inderdaad treffend die sympathie te aanschouwen) »in beginsel met de Regering »eens. Duidelijk schijnen echter deze »woorden genoegzaam. Omschrijving, »uitbreiding zou de kracht er van »verzwakken, omdat derzelver strek»king niet is òf uitsluitend de uit»voerende magt, òf de regterlijke »magt, òf de plaatselijke autoriteiten »en alle derzelver handelingen aan de »wet te onderwerpen; maar allen ge»lijkelijk eene VOLSTREKTE eerbiedi»ging van de wetten op te leggen."

Dat de bedoeling van Kamer en Regering, die het ook hier *weder* eens zijn, duidelijk genoeg is, gelooven wij ook. Indien het landskind zich nu ook door dit artikel laat foppen is het zijne eigene schuld. De wet is *onschendbaar*, *is boven bedenking*; is gewaarborgd tegen de *aanranding* der regterlijke magt »op grond van »vermeende strijdigheid met de grond»wet *of iets dergelijks*;" aan de regterlijke magt wordt »eene *volstrekte* »eerbiediging van de wetten" opgelegd. Ja, waarlijk! dit is duidelijk genoeg. Als de gewone wetgever dus b. v. de censuur invoert, of een gedeelte der renten van de staatsschuld inhoudt, of het regt van petitie, of van godsdienst, of van vereeniging belemmert of verhindert, als hij op de vrijheid van personen en goederen inbreuk maakt of de burgerregten der Nederlanders verkort, zoo zal de Nederlandsche regter dusdanige wet niet »op grond van strij»digheid met de grondwet of iets »dergelijks," van onwaarde mogen verklaren, maar hij zal moeten verklaren, dat dit wel is waar *ongrondwettig*, maar daarom »in Burgerlijken »Zin" volstrekt niet *onwettig* is; dat het niet geoorloofd is, de wijsheid en doelmatigheid eener zoodanige wet te betwijfelen, aangezien de wet »boven bedenking" is en »volstrekt" moet geëerbiedigd worden; dat wel door die wet de grondwet wordt »aangerand" maar dat dit hem (regter) niet het regt geeft die ongrondwettige wet »aan te randen," daar dergelijke »aanrandingen" een prerogatief der wetgeving zijn, hetwelk zij zich bij de grondwet uitdrukkelijk heeft voorbehouden, enz. enz. enz. Dat dus de grondwet niet een regel is, dien de gewone wetgever »volstrekt" moet eerbiedigen, maar een regel aan welken de wetgever zich houdt, zoolang het hem lust.

Misschien vraagt de een of andere naïve Nederlander die alleen met gezond verstand en niet met Burgerlijken Zin begiftigd is, of de regter niet de wet moet toepassen en dus in de eerste plaats de grondwet, de hoogste wet van allen, zonder welke er wet noch wetgever bestaat? of die zoogenaamde wet juist niet daardoor, dat zij met de grondwet in strijd is, van den beginne af krachteloos is en aan radicale nietigheid lijdt? of zij niet inderdaad nooit *wet* is geweest? of zij niet, door dergelijke niet-wet toe te passen, *on*regt doet in plaats van *regt*? of men niet zoodoende aan den gewonen wetgever de magt geeft om wat de grondwet verbiedt te veroorlooven en wat de grondwet veroorlooft te verbieden, zonder dat daartegen eenig middel in regten bestaat zoodat het volkomen is alsof er *geene* grondwet ware, en dergelijke lastige vragen meer, lastig namelijk om te beantwoorden voor elk die geen man »in Burgerlijken Zin" is. Want »in Burgerlijken Zin" is dit alles zeer juist en goed verordineerd. De Kamer en de regering zijn het, »zoo als trouwens ook wel te verwach»ten was", hier *weder*, eens en het landskind moet er dus maar in berusten. 't Is de wet en de wet is »boven »bedenking"; *taboe*.

Zoolang wij echter nog niet onder de *Lex Donkeriana* zuchten en het ons nog vrijstaat aan de wijsheid en doelmatigheid onzer wetten te *twijfelen*, moeten wij het landskind op dit allergewigtigst en voor zijne vrijheden zoo noodlottig dreigend artikel opmerkzaam maken. *Nu* is het nog tijd van de grondwet eene waarheid in plaats van een wassen neus te maken. Maar men haaste zich, dat men zich niet door deze uitvinding van het DONKER-ministerie met bijstand van de Edel Mogende Behouds-mannen late verschalken. Met dit ééne artikel gewapend kan men gerust alles *geven*, omdat men, met dit ééne artikel, ook weder alles kan *afnemen*.

Buitenlandsche berigten.

DUITSCHLAND.

Frankfort, 11 aug. In de zitting van heden heeft de Nationale Vergadering zich onledig gehouden met de vaststelling van het inkomen des voorzitters, waartoe door de leden van de regterzijde *f* 2000 *maandelijks* voorgeslagen werd, op grond van hetgeen in Frankrijk plaats heeft, waar de president, benevens vrije woning, 5000 fr. maandelijks trekt. De linkerzijde oordeelde, dat de helft dier som geacht moest worden toereikende te zijn, daar men niet op

kosten des volks te vrijgevig moest wezen. Frankrijk had niet, zoo als dit in Duitschland het geval is, 34 vorsten te onderhouden, enz. Bij de stemming bleef het bij de ƒ2000. Over de Deensche quaestie had eene langdurige beraadslaging plaats en morgen zullen een 12-tal redenaren het woord daarover voeren. Er was sprake van eene verpligting der Duitsche natie, om de schade door de Deensche blokkade en de embargo op de Duitsche schepen geleged, te vergoeden. Eene motie, om bij wijze van represaille een embargo op de Deensche schepen te leggen, werd verworpen. Daarentegen werd bepaald, dat bij het sluiten van den vrede, Denemarken de geledene schade aan Duitschland zoude hebben te vergoeden. Ook de Sondtol kwam ter sprake. De minister van Binnenlandsche Zaken deed bij deze gelegenheid opmerken, dat de opheffing hiervan met groote zwarigheden verbonden was, doordien aan Denemarken door verdragen met Zweden, Noorwegen en Engeland de handen gebonden waren. Deze onderscheidene motiën werden aan de overweging van de centrale uitvoerende magt gerenvoijeerd, alsmede de bezwaren der Ulmer-Donau-Stoomvaart-Associatie wegens ondervondene belemmering in Oostenrijk. Aanstaande week blijven de zittingen tot donderdag verschoven, omdat vele leden zich naar Keulen begeven, om het inwijdingsfeest der Domkerk mede bij te wonen.

— De kapitulatie van Milaan is op de volgende bepalingen gesloten: 1o. De stad wordt niet geplunderd. 2o. Voor zooveel van den maarschalk *Radetzki* afhangt, zal hij ten aanzien van het voorgevallene de meeste zachtheid in acht nemen. 3o. De Piemontezen zullen binnen drie dagreizen naar Piemont terugkeeren. 4o. Tot op 6 aug., 8 ure des morgens, mag ieder, wie wil, zich uit Milaan verwijderen. 5o. Des morgens ten 8 ure bezet de maarschalk de Porta Romana, en ten 12 ure de stad. 6o. De gekwetsten en zieken worden in twee dagen tijds vervoerd. 7o. Alle voorwaarden behoeven de bekrachtiging van Z. M. *Karel Albert*. 8o. De maarschalk verlangt, dat alle officieren en Oostenrijksche ambtenaren, die zich te Milaan bevinden, dadelijk in vrijheid gesteld worden.

— Als een bewijs van de populariteit, welke de rijksbestuurder en over het algemeen de centrale uitvoerende magt alom in Duitschland geniet, kan dienen, dat overal de gewapende burgermagt, uit eigen beweging de huldigingsplegtigheid des rijksbestuurders gevierd heeft, en te dezer gelegenheid verklaart, dat zij bereid is zijne bevelen ten voordeele van het algemeene Duitsche vaderland te helpen uitvoeren.

— Wij ontleenen aan eenen particulieren brief uit St. Petersburg, hetgeen volgt: »De keizerlijke garde heeft onlangs deze hoofdstad verlaten, niet, om zoo als eenige vreemde dagbladen berigt hebben, zich naar de Poolsche grenzen te begeven; maar veeleer om een kamp te betrekken, waar zij in gemeenschap met het korps grenadiers, onderscheidene manoeuvres zullen uitvoeren. Wat nu de in Polen geconcentreerde Russische troepen betreft, deze bestaan uit drie, volledig uitgeruste en met eene talrijke artillerie voorziene legerkorpsen, die dezer dagen nog door 6000 man ligte kavalerie zijn versterkt geworden. Van de vroeger met verlof naar huis gezonden kavaleristen worden alsnu 40 eskadrons gevormd, die tot de zamenstelling van een reserve-armee zullen dienen. Naar men mede verneemt, hebben de Donsche kozakken, door eene deputatie, den Keizer aangeboden op hunne eigene kosten 20000 man uit te rusten en, indien noodig, dit getal dubbel te vermeerderen. Bovendien bevinden zich in het binnenste des rijks twee volledig uitgeruste divisiën, waarvan de eene te Moskou en de andere te Twer staat; wijders talrijke afdeelingen ruiterij in de militaire koloniën: terwijl eindelijk de keizerlijke garde thans tot een effectief van 80000 en het grenadierskorps tot dat van 40000 man is gebragt.

Frankfort, 12 aug. In de zitting der Nationale Vergadering van heden, werd over de door verschillende leden gedane voorstellen, betreffende den Italiaanschen oorlog beraadslaagd. De Rijksminister van Buitenlandsche Zaken, de heer *Heckscher*, nam op het einde der debatten het woord op en zeide, dat het Rijks-ministerie van het hooge belang der Italiaansche quaestie geheel doordrongen was, dat zij ten aanzien van deze quaestie tot het resultaat gekomen was, om deze zaak langs een' minnelijken weg, maar overeenkomstig de waardigheid en de belangen van Duitschland, tot een einde te brengen; daar nu dit resultaat vaststaat, verklaarde de minister zich van alle nadere verklaring te moeten onthouden in het belang der zaak zelve; zoo hij aan een van de gedane voorstellen de voorkeur zoude geven, dan zoude het dat zijn, om al de desbetreffende voorstellen naar het centraal bestuur te verzenden, in de vaste overtuiging, dat het centraal bestuur zijn pligt zoude doen. Deze verklaring werd met veel bijval ontvangen, en de Vergadering nam een besluit in dien geest. Op het einde der Vergadering deelde de president de namen mede van de leden der deputatie, die zich naar Keulen zoude begeven. Deze deputatie zoude met nog eenige andere leden morgen over Ments naar Keulen vertrekken. — De eerstvolgende zitting zal den 17den plaats hebben.

Innsbruck, 8 aug. Heden ochtend ten 8 ure verliet Z. M. de Keizer met zijne familie, nadat hij nog eene Hongaarsche deputatie ontvangen had, de stad Innsbruck, om naar zijne hoofdstad Weenen terug te keeren. De heer minister *Hornbostel* en dr. *Fischer* begeleidden Z. M. De nationale garde en het garnizoen stonden in gelederen langs de straten, door welke Z. M. reed.

Keulen, 12 aug. Morgen avond ten 6 ure wordt de Rijksvoogd binnen onze muren verwacht. Daar in het feest-programma zoo weinig van den aartshertog wordt melding gemaakt en men hem er over het algemeen slechts als een hoogen gast beschouwt, hebben de burgers besloten alles aan te wenden om hem zoo luisterrijk mogelijk te ontvangen. Op bevel van den Koning van Pruisen zullen de hier in garnizoen liggende manschappen van het 16de regement den Rijksvoogd inhalen en vervolgens alle troepen des maandags voor hem paraderen, met de van de Duitsche kleuren voorziene vaandels. Algemeen heeft dit besluit vreugde veroorzaakt, daar men met genoegen ziet, dat de Koning zelf bevelen geeft tot de plegtige ontvangst van den aartshertog *Johann*. Wat de Koning zelven betreft, zoo verwacht men hem maandag avond, doch slechts voor eenige oogenblikken, daar hij terstond naar Brühl voortreist, om eerst des dingsdags hier terug te komen en aan het groote gastmaal op de Gürzenich deel te nemen. Gedurende de drie feestdagen zullen de armen ook niet vergeten worden, maar brood, vleesch en wijn rijkelijk onder hen worden uitgedeeld. Overigens zijn niet alleen de hôtels maar ook de particuliere woningen met gasten van alle oorden en streken opgevuld, om de feestelijkheden bij te wonen. De Rijksvoogd en zijne gemalin nemen hunnen intrek bij den president *von Wittgenstein*.

— Aangezien de verwikkelingen, die uit eene overijlde beslissing in de Limburgsche vraag zouden kunnen ontstaan, kan men, zegt de *Keulsche Courant*, niet te zeer tot voorzigtigheid en gematigdheid raden Wat wij verlangen, is dat Nederland een voormuur blijve tegen vreemde veroveringszucht. Zoowel België als Nederland hebben zich tamelijk wel van dien pligt jegens ons gekweten Laat ons niet uit het oog verliezen, dat wanhoop tot uiterste middelen zou kunnen vervoeren en Nederland tot het aangaan van traktaten zou kunnen brengen, die met eenen slag die geheele borstweringen aan onze grenzen zouden vernietigen. Bieden wij daarentegen aan Nederland de hand, zoo ruimen wij tevens de beide grootste moeijelijkheden voor den handel uit den weg, en versterken wij den Bond door spoorwegen en kanalen, die van zijne aansluiting aan Duitschland te wachten zijn, terwijl wij op die wijze Limburg tevens deelachtig maken aan al de voordeelen, die het van zijne vereeniging met Duitschland zou kunnen verwachten. Niet alleen Limburg, maar ook geheel Nederland zal alzoo door opregte vriendschap, door eene hartelijke overeenstemming, die op gemeenschappelijke belangen, regten en pligten berusten zal, in lief en leed onze getrouwste bondgenoot blijven en met Duitschland in waarheid een geheel uitmaken. In geen geval moeten wij ten minste van de pogingen afzien om het verschil over Limburg op eene vriendschappelijke wijze te vereffenen.

Keulen, 13 aug. Men schrijft uit Berlijn, 9 augustus. In de zitting der Nationale Vergadering van gisteren is tot het afschaffen van de doodstraf bij gevallen van hoog verraad met 315 tegen 28 stemmen besloten. Voor de afschaffing bij gevallen van moord met voorbedachten rade gepleegd, stemden 248 voor en 80 er tegen.

— Volgens missive van den rijksbestuurder aan de Nationale Vergadering zijn tot ministers benoemd Vorst *Leiningen*, president van den Raad; *Duckwitz*, Handel; *Mevissen* en *Fallati*, Onder-secretarissen van den Staat; *Beckeruth*, Finantiën; *Mathij*, Onder-secretaris van Staat; *Hecksener*, Buitenlandsche Zaken; *M. v. Gagern* en *Briegleb*, Onder-secretarissen van Staat; *Robert v. Mohl*, Justitie; *Widenmann*, Onder-secretaris van Staat; *v. Schmerling*, Binnenlandsche Zaken; *Bossermann* en *v. Würth*, Onder-secretarissen van Staat.

ENGELAND.

Londen, 12 aug. Onder medewerking van onderscheiden leden van het Parlement en andere voorname personen heeft zich hier eene maatschappij gevormd met het doel om een geregeld stelsel van emigratie tot stand te brengen en de over-bevolking van Groot-Brittannië bij voorkeur naar onze koloniën over te plaatsen.

— Uit New-York wordt gemeld, dat de electrische telegraaf naar Philadelphia onder de Hudson door naar de overzijde is gebragt en volmaakt goed werkt.

— De *Times* berigt, dat de Napelsche ambassadeur bij het Engelsche hof last ontvangen heeft van zijne regering, om aan lord *Palmerston* te verklaren, dat alle gewapende tusschenkomst ten aanzien van het Napelsche eskader, door het hof van Napels beschouwd zal worden als eene oorlogsverklaring van de zijde van Engeland.

— De laatste census in Ierland geeft de bevolking op als zijnde 8,175,124, waarvan de helft mannen, en van deze kunnen twee en een vierde millioen, als tot de jaren van arbeid behoorende, gerekend worden. Daar er dertien en een half millioen bebouwbare acres land in Ierland zijn, komen op iedere 100 acres 17 arbeiders; doch daar slechts twee derden der Iersche bevolking werkelijk den grond bebouwt, kan men aannemen, dat van elke 100 aangewezene acres 11 man leven, die op hunne beurt 29 personen onderhouden moeten, die de ouden, de vrouwen en de kinderen voorstellen, dus te zamen genomen 40 zielen.

— Er loopen wonderlijke geruchten aangaande de gesprekken, die gevoerd zijn tusschen den heer *O'Brien* en diegenen zijner vrienden, welke toegang hebben gekregen. Verscheidene uitdrukkingen, door hem gedaan, maken de geruchten waarschijnlijk, dat zijne geestvermogens gekrenkt zouden zijn.

Generaal *Macdonald* is met zijne divisie weder naar Thurles teruggekeerd.

Er is eene belooning van £ 300 uitgeloofd voor hem, die den heer *Richard O'Gorman* zal in hechtenis nemen.

FRANKRIJK.

Parijs, 12 aug. De Nationale Vergadering hield zich heden voornamelijk onledig met het aanhooren van rapporten op een groot aantal ingekomen petitiën, waaronder ook een van den heer *Emile Thomas*, strekkende om zijn gedrag te doen onderzoeken en verlof te geven tot het vervolgen van den vorigen minister van Openbare Werken, *Trélat*; waaromtrent de Vergadering echter overging tot de orde van den dag. Vervolgens ontstond eene discussie over het uitdeelen van stukken betrekkelijk de zaak van onderzoek in de gebeurtenissen van mei en juni, en over het uitstellen der beraadslagingen over die zaak wegens het groote aantal stukken, dat nog gedrukt moest worden; de Vergadering ging echter ook daaromtrent over tot de orde van den dag. Alsnu wordt beraadslaagd over het wets-ontwerp op het cumuleren der traktementen van gepensioneerde militairen, hetwelk wordt aangenomen. De heer *Goudchaux* deelde nu mede, dat de leening van 117 millioen volteekend was, welke verklaring met genoegen werd aangehoord en waarna de zitting werd opgeheven.

— Er is nog geen voorstel gedaan aan de Nationale Vergadering door het Uitvoerend Bewind ten aanzien van de stukken van het rapport der commissie van onderzoek. Naar het schijnt, heeft men van een voorstel voor de orde van den dag afgezien, daar men zoo goed als zeker was, dat het zoude verworpen worden. Alles schijnt aan te duiden, dat de discussie haren loop zal hebben. Het committé van Buitenlandsche Zaken heeft met 15 tegen 12 stemmen elk besluit uitgesteld, dat mogt genomen worden ten opzigte van een aan de Vergadering te doen voorstel, om mededeeling te verlangen van de stukken betrekkelijk de Italiaansche zaken.

— De buitengewone gezant van de Engelsche regering zal morgen of overmorgen te Parijs aankomen. De opvolger van lord *Normanby* zal geloofsbrieven medebrengen, waarin de Fransche republiek officieel erkend wordt door de Engelsche regering, zelfs vóór de stemming over de nieuwe constitutie.

— Men meldt, dat bij het ontvangen van de tijding, dat de Oostenrijkers de Pauselijke Staten waren binnengetrokken, de Fransche gezant de heer *d'Harcourt*, naar het hoofdkwartier is gegaan, om zijne bemiddeling aan te bieden.

— Gisteren avond heeft in het committé van Buitenlandsche Zaken een vrij zonderling tooneel plaats gegrepen. Generaal *Cavaignac* ontwikkelde er zijne bedoelingen en verwachtingen ten aanzien van Italië. Onder anderen voerde hij aan, dat hij zich gelukkig achtte, dat deze gelegenheid zich voordeed om der wereld het schouwspel te geven van de volmaakte overeenstemming der beide aanzienlijkste volken van Europa, Frankrijk en Engeland, en dat hij hoopte dat die eenheid van bedoelingen zou uitloopen op eene spoedige bevrediging van Italië. »Dat is de herrijzing der hartelijke verstandhouding (*entente cordiale*)!" riep een lid; maar de generaal hier niet op lettende, begon weder op nieuw te spreken over de tusschen Frankrijk en Engeland bestaande eensgezindheid. »Maar, generaal! dat is eene redevoering van *Guizot!*" hernam genoemd lid. De generaal antwoordde niets, maar in een der zenuwachtige aanvallen, die zijne gewone kwaal schijnen te wezen, stond hij op, greep zijn' hoed en vertrok ijlings zonder een enkel woord verder te spreken, tot groote verbazing der leden van het committé.

— Andere berigten willen, dat generaal *Cavaignac* zou geantwoord hebben dat in het belang van Frankrijk en Italië, vooralsnog de aard der onderhandelingen geheim bleef. Op de vraag of de bemiddeling overeenstemt met den wensch, reeds door de vergadering ten gunste van Italiës vrijwording uitgedrukt, antwoordde hij: »De wil der vergadering zal altijd tot regel van mijn gedrag strekken." Eindelijk vroeg men hem of, ingeval de bemiddeling tot geene uitkomst leiden mogt, het zijn voornemen was, den oorlog te verklaren; waarop *Cavaignac* antwoordde, dat hij zekere hoop koesterde den vrede, gemeenschappelijk met Engeland te handhaven, en dat hij slechts in het uiterste geval tot den oorlog zoude overgaan.

— Volgens den *National* zou het effectief van het leger nog met 80,000 man van de ligting van 1847 vermeerderd worden, zoodat het geheele leger alsdan uit 522,127 zou man bestaan.

ITALIË.

De nieuwe schending van zijn grondgebied vernemende, heeft *Pius IX* zijne gewone kalmte verloren. Daar het ministerie *Mamiani* aan de voeten

na den Heiligen Vader zijne *onherroepelijke* demissie had nedergelegd, heeft de Paus den graaf *Fabbri*, prolegaat van Urbino en Pesaro, bij zich geroepen en hem met de vorming van een nieuw ministerie belast.

De Kamer van Afgevaardigden heeft hare zitting permanent verklaard.

Rome, *3 aug.* Nog verneemt men aangaande de laatste gebeurtenissen in Italië het volgende:

Na de kapitulatie van Milaan is tusschen den maarschalk *Radetzky* en *Karel Albert* een wapenstilstand gesloten, die, zegt men, 45 dagen moet duren.

De maarschalk *Radetzky* heeft bij de inname van Milaan belooft het leven en de eigendommen der inwoners te zullen sparen; aan het Piemontesche leger zouden 48 uren worden gegeven om de stad te verlaten.

Hetgeen men heeft verhaald aangaande het plunderen van Milaan blijkt thans uit brieven van Turijn onwaar geweest te zijn. Het Sardinische leger is tot achter de Tessino teruggetrokken. Koning *Karel Albert* was den 6den te Magenta, van waar hij, naar men zegt, den weg naar Turijn heeft ingeslagen. Het blijkt nog niet, dat *Radetzky* genegen is, in Piemont te vallen.

— *Karel Albert* heeft van Vigevano den 7den augustus twee proclamatiën uitgevaardigd aan het leger en aan de bevolking, waarin hij beide tot volharding aanzet.

Te Turijn wil men thans, dat de geleden nederlaag te Milaan aan verraad zou te wijten zijn.

Men wil, dat *Karel Albert* zal aftreden ten behoeve van zijn zoon, den Hertog van Savoije.

Gioberti en *Cassiati* zijn naar het hoofdkwartier des Konings vertrokken, om uit naam van geheel het kabinet hun ontslag in te dienen; zij zeggen, dat hun aan de Kamer voorgelezen programma voor den oorlog gestemd was en dat zij op geene andere voorwaarde hun vaderland kunnen blijven dienen.

Het kabinet van Turijn heeft eene nieuwe wijziging ondergaan. De heer *Gioberti* neemt de portefeuille van Openbaar Onderwijs; de advokaat *Rattazi*, die van Landbouw en Koophandel. Graaf *Durini* blijft president van den raad. Alle overige ministers behouden hunne portefeuilles.

— Het *Journal des Débats* bevestigt eindelijk den val van Milaan. In den avond van den 5den hebben de Oostenrijkers de poorten en de wallen bezet, en den volgenden dag de kazernen en andere posten binnen in de stad. Ieder, die zulks verkoos, mogt zich verwijderen, waarvan dan ook door een groot aantal personen gebruik gemaakt is, die, gedeeltelijk den weg naar Piemont, gedeeltelijk naar Zwitserland insloegen.

Dat er een nog een levendig gevecht voor Milaan plaats gehad, dat ten voordeele van de Piemontezen was afgeloopen; doch toen kort daarna, de geheele vijandelijke armee zich voor Milaan vertoonde, bleek het maar te duidelijk, dat eene krijgskundige verdediging der stad geen kans op eenig goed gevolg aanbood, terwijl men de verschrikkelijkste rampen, plundering en moord te gemoet ging, indien het den vijand gelukte de stad stormenderhand te veroveren.

De grootste verwarring heerschte nu te Milaan. De maatregelen van het republikeinsche committé van verdediging hadden geen ander gevolg gehad, dan eene verwarde beweging, die tot niets leidde. De nationale garden en de Lombardijsche conscrits legden geen ijver of geestdrift aan den dag. De boeren, welke men in massa wilde doen opstaan, bedacht op hunne veiligheid, ontvingen de Oostenrijkers met opene armen.

— Ten einde eenigermate in de heerschende verwarring en anarchie te voorzien, droeg de Koning den 3den het bestuur op aan den Piemonteschen generaal *Olivieri*. Onmiddellijk daarop staakte het committé van verdediging zijne functiën en ruide het volk op tegen *Karel Albert*, die zich aan het grootste gevaar blootstelde, om de stad te redden, daar hij gevaar liep van door den vijand afgesneden te worden. Na zijn aftogt toch van den Mincio op Cremona, had hij over Piacensa op Alexandrië moeten retireren; want Milaan is altijd beschouwd als niet vatbaar te zijn voor verdediging. De Piemontesche armee had zich te Piacensa kunnen herstellen, waar zij van alle kanten versterkingen zou hebben kunnen bekomen.

Het is dus een bewijs van den ridderlijken geest des Konings — gaat het *Journal des Débats* voort — en van zijne getrouwheid aan zijne aangegane verbindtenissen, dat hij besloot om Milaan te dekken, in de hoop, dat het volk van Lombardije, als een eenig man alles zou aanwenden, om zijne vrijheid te handhaven en onder zijne vanen zou strijden, om het lot van Italië te herstellen. De inwoners van Milaan hebben zijne loyauteit met versmading beantwoord. En toch had *Radetzky*, zonder eenigen twijfel, uithoofde van de overmagt zijner troepen, de Piemontezen binnen Milaan kunnen insluiten.

Ware dit het geval geweest, dan zou *Karel Albert* of eenen verschrikkelijken storm het hoofd hebben moeten bieden, of de wapens moeten nederleggen, of met enorme verliezen zich met de bajonet een weg door het vijandelijk leger hebben moeten banen. Daarom ook werd bij een artikel der kapitulatie bepaald, dat de Piemontesche armee door de poort Vercellina zou uittrekken. In weerwil van dit alles zou de Koning desniettemin nog langer tegenstand geboden hebben; doch het springen van het kruidmagazijn te Milaan, hetgeen aan verraad wordt toegeschreven, vermeerderde de wanorde in de stad, verminderde plotseling de middelen van verdediging en was eene reden te meer, om en het leger en de bevolking niet aan eene verschrikkelijke catastrophe bloot te stellen.

Men weet niet, hoe het te Milaan gesteld is, nadat de Oostenrijkers bezit van deze plaats genomen hebben. De Piemontesche armee heeft den weg naar de grenzen van Piemont ingeslagen.

Binnenlandsche Berigten.

Amsterdam, *14 aug.* Zoo wij vernemen, zegt de *Ned. Stoompost*, is voor eenigen tijd door belanghebbenden aan het departement van Binnenlandsche Zaken ingediend een ontwerp tot bedijking en droogmaking van het Wieringermeer. Het voorafgegane onderzoek naar den aard der gronden van dat meer had, naar men zegt, de meest bevredigende uitkomsten opgeleverd, en de ontwerpers aangemoedigd hunne pogingen voort te zetten, om dat plan ten uitvoer te brengen. Zijn wij wel onderrigt, dan zou dat meer ongeveer dezelfde oppervlakte beslaan als het Haarlemmermeer; men zegt 18,118 bunders.

Haarlem, *12 aug.* Het voorloopig regterlijk onderzoek betrekkelijk den gepleegden diefstal en verwonding ten huize van en op den heer luitenant-generaal *Boreel*, onder Velzen, in den nacht van 5 op 6 dezer, wordt met den meesten ijver voortgezet. Ofschoon men uit de gevoerde instructie aanvankelijk met genoegzamen grond kan afleiden, dat de onderwerpelijke misdaad moet bedreven zijn door ten minste twee personen, die zich dien nacht tusschen half elf en elf ure moeten bevonden hebben over den muur bezuiden Beekestein, onder de boomen van den Alkmaarschen straatweg, zoo is het evenwel vooralsnog niet mogen gelukken de daders in handen te krijgen. Wij vernemen intusschen met genoegen, dat de grijze generaal, wiens toestand, wegens zijne ernstige wonden, zeer bedenkelijk was, thans aan de betere hand is. (*Hand.*)

's Gravenhage, *14 aug.* De afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal zijn heden langdurig vergaderd geweest over de wijzigingen door de regering alsnog gebragt in de ontwerpen van wet strekkende tot herziening der grondwet.

Heden avond is de commissie van rapporteurs wederom over hetzelfde onderwerp vergaderd geweest, om haar nader verslag op te maken.

Morgen ochtend ten elf ure zullen de afdeelingen wederom bijeenkomen, tot het in overweging nemen van het wets-ontwerp betrekkelijk den verderen verkoop van domeinen.

Ten 12 ure zal de Kamer eene zitting houden. Daarin zal, naar men verwacht, het opgemelde nader verslag over de wijzigingen in de grondwet worden uitgebragt, zoodat de beraadslagingen over die belangrijke voordragten nu toch spoedig, waarschijnlijk woensdag of donderdag aanstaande, voortgang zullen hebben.

— Door Z. M. zijn benoemd tot leden der Eerste Kamer der Staten Generaal de graaf *van der Duin van Maasdam*, *H. J. C. J.* baron *van Heeckeren van Enghuizen*, en de heer Staatsraad *F. van der Oudermeulen*, directeur der handelmaatschappij.

Rotterdam, *14 aug.* Men schrijft uit Leeuwarden, dat de berigten omtrent den oogst der graangewassen bij voortduring tamelijk gunstig luiden; het gewas heeft door de sterke regens minder geleden dan men vreesde; het beschot is goed. De erwten zijn echter tegen den grond geslagen en vorderen eene spoedige droogte, anders zal er veel verloren gaan.

Arnhem, *14 aug.* Bij gelegenheid van het aanstaande Zangersfeest wordt alhier uitgegeven eene fraaije gelithographiëerde plaat, hoofdzakelijk voorstellende het gebouw *Musis Sacrum*, benevens eenige der voornaamste gezigten van deze stad en omstreken. Wij zijn in de gelegenheid geweest de proefplaat te zien, welke door hare uitvoerige bewerking allen lof verdient, en zoowel teekenaar als graveur tot eer verstrekt. De plaat, waarvan de prijs slechts 70 centen bedraagt, zal binnen weinige dagen bij den boekhandelaar *W. J. Kruijt* alhier, verkrijgbaar worden gesteld.

Arnhem, *15 aug.* Men verneemt, dat de koninklijke Zuid-Hollandsche tooneelisten, onder directie van den heer *A. Peters*, maandag, 28 augustus hunne voorstellingen zullen openen, met het meesterstuk van *Scribe*: *Een glas water*, blijspel in 5 bedrijven, waarin de geestige en diplomatische *Boolingbroke*, de heerschzuchtige Hertogin van *Marlborough*, de goede Koningin *Anna* en de bevallige *Abigaël Churschil* de hoofdrollen vervullen. Wij durven dit stuk te meer aan de aandacht van het kunstlievend publiek aanbevelen, daar dit uitmuntend blijspel vertolkt is door een onzer beroemdste auteurs, en te 's Gravenhage een schitterend succes genoten heeft en bij herhaling is opgevoerd.

ARNHEM, *15 augustus.*

In het nommer van ons *Bijblad* van heden deelen wij mede: 1. *Benoeming tot leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal.* 2. *Wijzigingen door de regering gebragt in de ontwerpen van wet, strekkende tot Herziening der Grondwet*; *Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van maandag*, *14 augustus.* 3. *Binnenlandsche berigten.* 4. *Buitenlandsche berigten*: Het Noorden, Duitschland, Italië; Fransche bladen over de Italiaansche quaestie; vertoog in den Franschen *Moniteur* over de buitenlandsche zaken.

Jongste nieuwstijdingen.

ARNHEM, *15 augustus.*

Den 13den dezer is de Rijksbestuurder te Keulen aangekomen om deel te nemen aan het aldaar gevierd wordend feest. Bij zijne aankomst is hij door eene onafzienbare menigte met eene onbeschrijfelijke geestdrift ontvangen.

De Keizer van Oostenrijk, de Koning van Hannover en de Koning der Nederlanden hebben aan de ontvangene uitnoodiging geen gevolg gegeven.

De *Hannoversche Morgen-Zeitung* zegt uit eene goede bron vernomen te hebben dat er zulk een gunstig vooruitzigt op eenen wapenstilstand met Denemarken bestaat, dat generaal *Wrangel* aan de centrale magt in Frankfort kennis heeft gegeven vooreerst geene meerdere troepen noodig te hebben.

De cholera heerscht te Petersburg niet meer in zulk eenen hevigen graad als vroeger. Den 2den augustus werden slechts 92 personen door deze ziekte aangetast, 119 genazen, 51 stierven.

De Keizer van Rusland heeft in de Oostelijke gouvernementen eene nieuwe ligting bevolen van 7 man op de 1000 zielen.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van Maandag, *14 aug.*

In deze zitting heeft de voorzitter te kennen gegeven, dat de commissie van rapporteurs met het algemeen verslag omtrent het wets-ontwerp, houdende de heffing eener belasting op de bezittingen, enz. in gereedheid is; dat dit stuk zal worden gedrukt en hij voorstelde, den dag der beraadslagingen daarover nader vast te stellen. — Dienovereenkomstig wordt besloten.

De voorzitter herinnert, dat door de vergadering thans aan de orde van den dag waren gesteld de beraadslagingen over de wets-ontwerpen tot herziening der grondwet. Daar er echter door de regering, na het uitbrengen van het algemeen verslag, nog nadere wijzigingen op dat onderwerp zijn ingediend, zoo zal het van de beslissing der Kamer afhangen, of, ingevolge art. 108 der grondwet, die nadere wijzigingen nog een onderwerp van onderzoek in de afdeelingen zullen uitmaken. Dienvolgens noodigt de voorzitter de vergadering uit, zich daaromtrent te willen verklaren.

De heer *Gevers van Endegeest* zegt, dat het eene waarheid is, dat op heden de beraadslagingen waren vastgesteld over het gewigtig ontwerp der grondwetsherziening. Het is waar, dat door de Kamer en de natie met gespannen aandacht op die gewigtige beraadslagingen wordt gewacht. Maar het is ook waar, dat het juist, om het gewigt der zaak, van belang is, dat de behandeling daarvan met bedaardheid geschiede. De wijzigingen, die nader door de regering zijn ingediend, zijn van groot belang; zij betreffen het voorloopig kiesreglement en loopen ook over andere punten. Hij acht het dus noodig, dat zij in de sectiën worden onderzocht. Eene zaak van zooveel gewigt, ook na zoo vele voorname wijzigingen, vereischt een nader bedaard onderzoek. Hij stelt mitsdien voor die wijzigingen alsnog ter nadere behandeling naar de afdeelingen te verzenden.

Den heer *van Beeck Vollenhoven* doet het leed te moeten verklaren, dat hij niet van hetzelfde gevoelen is als de vorige spreker. Hij gelooft juist, dat het gewigt der zaak medebrengt, dat zij ten einde *moet* gebragt worden. Zijns inziens is er reeds te lang daarmede gedraald. De wijzigingen, waarvan nu sprake, zijn hoofdzakelijk het gevolg van hetgeen door de Kamer verlangd wordt, ten minste wat genoegzaam in het algemeen verslag is gewenscht. De verzending naar de sectiën is dus inderdaad onnoodig. Als daarover nu toch andermaal een verslag zal worden uitgebragt en aan de regering medegedeeld, dan kan het andermaal wijzigingen van harentwege ten gevolge hebben, die dan wederom in de sectiën zullen moeten worden onderzocht. En zoo zal aan de zaak geen einde komen. Hiertoe wil de spreker niet medewerken.

De heer *Mutsaers* deelt geheel en volkomen het gevoelen van den laatsten spreker. Het is meer dan tijd, dat er een einde kome aan het groote werk der grondwets-herziening. De beraadslagingen daarover waren nu eindelijk op heden bepaald. Zij moeten niet door een nader verslag andermaal uitgesteld worden. Zulk een uitstel acht spreker hoogst nadeelig, en zou den schijn geven, alsof de Kamer vreesde het werk aan te vangen. Die schijn moet vermeden worden. De oogenblikken zijn gewigtig. De wijzigingen, die nu voorgesteld zijn, zijn of het gevolg der eigen aanmerkingen van de Kamer, of hebben het werk der regering gelaten in haar geheel. Wanneer nu deze wijzigingen een nieuw onderzoek in de afdeelingen zullen ondergaan, en het onveranderd geblevene thans daarbij wordt onderzocht, en het gevolg daarvan is een nieuw verslag

of een toevoegsel op het algemeen verslag; — waar is dan het einde? Als dit dan andermaal tot wijzigingen door de regering leidt, zullen dan die wijzigingen weder denzelfden weg opgaan, en zal dan het gewijzigde op nieuw een onderwerp van beraadslaging uitmaken? waar is inderdaad het einde? Een einde is intusschen noodig, dringend noodig. Hij zal dienvolgensstemmen voor den voortgang der beraadslagingen.

De heer *Verwey Mejan* doet opmerken het belang van het onderwerp: geen onderwerp is van zoo veel gewigt als dit. In andere oogenblikken zou het minder raadzaam, minder onvermijdelijk noodzakelijk zijn, nadere wijzigingen naar de afdeelingen te verzenden. Doch thans is dit geheel anders. De spreker heeft echter nog een anderen grond, waarom hij een nader onderzoek in de afdeelingen voorstaat. Het voorstel der regering behelst geheel nieuwe bepalingen, geheel nieuwe voorstellen; deze mogen, volgens spreker, niet in algemeene beraadslaging worden gebragt, alvorens zij in de afdeelingen zijn onderzocht. De bepaling van art. 108 der grondwet is deswege imperatief. Hoe spoedig dat onderzoek in de afdeelingen zal kunnen geschieden, hangt van de vergadering af, maar hij acht het van veel belang dat dit plaats hebbe.

Daar er alzoo omtrent deze aangelegenheid verschil van gevoelen bestaat, zoo brengt de voorzitter de vraag in stemming, of de nader ingekomen wijzigingen andermaal naar de sectiën zullen worden verzonden?

Acht en dertig leden verklaren zich voor het nader onderzoek der afdeelingen, en *zeventien* tegen.

Voor het uitstel hebben gestemd de heeren: *Timmers Verhoeven*, *van Leeuwen*, *Verwey Mejan*, *Borski*, *Jongsma*, *Star Busmann*, *Kniphorst*, *van Haersolte*, *Faber van Riemsdijk*, *Gerardts*, *Bijleveld*, *Gouverneur*, *Hoffman*, *Dymaer van Twist*, *van Naamen*, *Lycklama à Nyeholt*, *de Monchy*, *de Man*, *Cost Jordens*, *Egter*, *van Panhuijs*, *Uijtwerf Sterling*, *de Weichs de Wenne*, *Nap*, *van Ryckevorsel*, *Enschedé*, *Menso*, *van Rosenthal*, *Opperdoes Alewijn*, *Corneli*, *Telting*, *Hooft*, *Scheers van Harencarspel*, *Nederburgh*, *van Goltstein*, *Kien*, *Gevers* en *Boreel van Hogelanden*.

Tegen de heeren: *de Kempenaer*, *van Heemstra*, *Romme*, *Luyben*, *van Dam van Isselt*, *Mackay*, *Anemaet*, *Mutsaers*, *Schooneveld*, *van Beeck Vollenhoven*, *Smit*, *Bots*, *van Heloma*, *van Sasse van Ysselt*, *de Jong*, *Wichers* en *Storm van 's Gravesande*.

Afwezig waren de heeren: *de Backer*, *Corver Hooft* en *van Nagell*, de laatste, volgens ingekomen berigt, wegens ongesteldheid.

Er zal een nader algemeen verslag worden uitgebragt, en daarna zal de dag der beraadslagingen worden bepaald.

De leden begeven zich onmiddellijk naar de afdeelingen en de vergadering gaat uiteen.

Al de ministers waren in de zitting tegenwoordig.

Ingezonden Stukken.

Loterij.

Wanneer men in Nederland vraagt naar een opregt volksvriend, naar een man, die, met het lot der geringere klasse begaan, met woord en daad bewijst, dat lot te willen verbeteren, die het zich tot het hoofddeel zijns levens gesteld schijnt te hebben, het geluk des volks te bevorderen, — dan noemt men zeker in de eerste plaats den heer W. V. SURINGAR. En waarlijk de onvermoeide pogingen van dezen heer, om overal en altijd, waar en wanneer hij maar kan, iets toe te brengen, tot bevordering van het welzijn zijner minder bevoorregte medemenschen, geven hem eene regtmatige aanspraak op aller achting en bewondering. De heer SURINGAR, beoogt steeds het goede, en veel goeds is reeds door hem tot stand gebragt.

Een man als SURINGAR kan het aan benijders en vijanden niet ontbreken. Hij behoeft zich daarover niet te verwonderen, en er zich veel minder onge lukkig om te achten. Maar ongelukkig noemen *wij* het, dat zijne vijanden een krachtig wapen tegen hem in handen hebben, waarmede zij hem slagen kunnen toebrengen, die niet af te weren zijn, en die hem ongeneeslijke wonden kunnen veroorzaken. Wij bedoelen de loterij. Wordt door den heer SURINGAR wel ergens in zijne redeneringen en geschriften tegen het verderfelijke loterijspel gewaarschuwd? Neen, en toch is het maar al te zeker men behoeft het in het geheel geen betoog, dat de loterij, even zoowel als de sterke drank, menig vroeger welvarend gezin tot armoede heeft gebragt. De heer SURINGAR, is hij opregt in zijne philantropische stellingen, — en wie zal het wagen daaraan te twijfelen? — *moet* de loterij een even onverzoenlijken haat toedragen als den sterken drank. Hij *moet* dat, of hij zou zich zelven niet gelijk blijven. Maar hij doet het ook, schoon hij het nergens uitdrukkelijk zegt. En dat hij dit niet doet, bewijst niet anders, dan dat hij, of nooit aan de loterij dacht, of alle waarschuwingen daartegen als overbodig beschouwde, in de veronderstelling, dat de verderfelijke gevolgen des loterijspels eene te algemeene bekendheid hadden, dan dat het noodig zou zijn, daarop nog opmerkzaam te maken. Dit laatste zou gebrek aan menschenkennis verraden. Wij mogen dat in den heer SURINGAR niet, veronderstellen, en nemen dus liever aan, dat hij aan de loterij nooit dacht; zoodat hij, door er niet over te spreken, een onwillekeurig verzuim heeft begaan, dat hij zeker, zoodra men er hem opmerkzaam op maakt, zich haasten zal te herstellen.

Wilt gij bewijzen, dat de heer SURINGAR de loterij haten *moet?* Zijne geschriften leveren die genoegzaam op. Zoo dikwijls hij waarschuwt tegen het gebruik van sterken drank, wijst hij op de belangrijke winst, die men zich zelven kan verschaffen, door zich van den drank te onthouden. »Jongelingen," zegt hij ergens, »wilt gij u zelven dienst »doen, wordt leden van het afschaffings-genootschap. »Dat geeft een vast inkomen, door besparing." Had hij nu aan de loterij gedacht, zou hij er niet onmiddellijk op hebben laten volgen: Maar vooral, waagt nooit uw geld aan de onzekere kans der loterij. Het geld dat gij voor drank uitgeeft, verschaft u ten minsten nog eenig genot. 't Is jammer, dat gij genot daarin vindt. Maar het is niet te ontkennen, dat een borrel uw gehemelte aangenaam streelt, u soms eene wezenlijke verkwikking kan zijn. Maar de loterij. . . Het geld aan haar besteed, geeft geen het minste genot. Het doet u eene ijdele hoop koesteren, die bedrogen zal uitkomen. De bitterheid der teleurstelling, die u zal treffen, is onbeschrijfelijk.

Noem mij eens een uwer vrienden of kennissen, die door loterijspel rijk is geworden. Ik weet ze niet. Wel kan ik er u opnoemen, die er zich door in het verderf hebben gestort. Eerst waagden zij eene kleinigheid. Verloren zij die, door op nieuw te spelen, trachtten zij het verlorene te herwinnen. Verlies op verlies maakte hen mistroostig; maar nog verloren zij den moed niet geheel. De prijzen zijn er toch in, zeiden zij; waarom zouden ze op mijn nommer niet even goed vallen als op een ander! En in de hoop, de fortuin ten laatste te dwingen hun gunstig te zijn, speelden zij al voort, al voort, zoolang zij geld hadden. En hadden zij het niet meer, zij verkochten hunne meubelen, hunne kleederen. In de dwaze en geheel ongegronde hoop rijk te worden, gaven zij zich aan de bitterste ellende ten prooi. En verloren zij den moed, dan zochten zij troost in de bedwelming van den sterken drank. Bij duizenden is loterijspel de dronkenschap voorafgegaan.

Zoo omtrent, maar dan in de hem eigene, krachtige en indrukwekkende taal, zou de heer SURINGAR spreken, wanneer hij aan de loterij dacht, en zich zelven gelijk wilde blijven. En men zou hem deswege van geene overdrijving kunnen beschuldigen, evenmin als men het doet, wanneer hij den sterken drank, »een ware pest," de oorzaak van alle kwaad noemt. Het is waar, niet ieder loterijspeler vervalt tot armoede en ellende; maar evenmin is voor ieder, die sterken drank gebruikt, die drank »een sleutel tot de gevangenispoort." Niet ieder jeneverdrinker komt op het schavot.

Men heeft tot verdediging der loterij wel eens bijgebragt, dat zij een voordeelig middel is voor 's rijks schatkist, eene belasting, die niemand drukken kan, daar men niet genoodzaakt is te spelen; eene belasting, die geheel vrijwillig wordt opgebragt. Met zulke flaauwe argumenten zal een man als SURINGAR zich niet willen behelpen. Het gebruik van sterken drank zou zich evenzeer laten verdedigen. Voor een groot gedeelte kan men het geld daaraan besteed met hetzelfde regt eene vrijwillig opgebragte belasting noemen. En altijd blijft het waar, dat men door sterken drank te koopen, iets heeft voor zijn geld, eenig genot smaakt; terwijl hij, die loterijbriefjes koopt, in den regel, slechts den loterijjood eenig voordeel bezorgt, zonder dat verder iemand ter wereld daarvan eenig genot heeft.

Maar, zegt men, toegegeven, dat het geld in de loterij gewaagd, doorgaans weggesmeten geld is, men *kan* toch winnen. Waarom zou men er niet eene kleinigheid, die men missen kan, aan wagen, om zijne tijdelijke omstandigheden te verbeteren? Al dadelijk zouden wij hierop kunnen antwoorden: Die daarvoor geld missen kan, heeft geene verbetering van omstandigheden noodig. Kan men van zijne inkomsten voor de loterij iets afzonderen, dan heeft men immers reeds meer dan noodig is, om in zijne behoeften te voorzien. Hooren wij echter den heer SURINGAR: »Arm en toch rijk," zegt hij in een zijner jongste geschriften, (1) »rijk en toch arm, is de naam, dien wij allen dragen. De een heeft eenige zakken, eenige honderde zakken nieuwe rijksdaalders meer te leen gekregen, dan de ander. Dat kan in de wereld niet anders. Dat moet zoo zijn. God zelf heeft het zoo gewild, en de menschen moeten het niet anders willen, dan God het gewild heeft."

Is het niet alsof hij hier op de loterij zinspeelt, en zou men niet geregtigd zijn, deze woorden als inleiding tot eene waarschuwing tegen het loterijspel, te beschouwen! Maar neen, hij laat er eene waarschuwing op volgen tegen communisme. Alsof ieder, die het wat anders wenschte, dan God het wilde, juist communist is. Eilieve, speelt men ook niet slechts in de loterij, omdat men niet tevreden is met zijn lot, omdat men meer wil, dan ons gegeven werd. Uit vaderlandsliefde, om eene vrijwillige belasting op te brengen, speelt niemand.

Het zou ons geene moeite kosten, meer bewijzen bij te brengen, om te doen zien dat de heer SURINGAR, zal hij consequent zijn, een verklaard tegenstander van de loterij *moet* wezen. Wij achten het bovenstaande echter voor ons tegenwoordig doel voldoende. Hartelijk zullen wij den heer SURINGAR toejuichen, wanneer wij hem eerlang in krachtiger taal dan de onze, tegen de loterij, even als hij tot nog toe deed tegen den sterken drank, te velde zullen zien trekken.

Groningen, 19 juni 1848.

(1) *Armen en Rijken.* Te Leeuwarden bij G. T. N. SURINGAR. 1848.

ERRATUM.

In het artikel *Limburgsche quaestie*, voorkomende in ons nommer van den 10den dezer, staat een paar maal *Nederlandsch Staatsverbond;* lees *Nederlandsch staatsverband.* Wijders staat er, in den laatsten regel der 4de kolom, *gehandeld met woorden*, lees *gehandeld moet worden.*

Advertentiën.

Marktprijzen.

NIJMEGEN, 14 aug. 1848.

Tarwe vond heden wederom genegen koopers. Er was reeds vrij wat nieuwe ter markt. Over het geheel van goede kwaliteit, *Hooglandsche Tarwe* was schaarsch en begeerd, waardoor voor *Oude* en *Nieuwe* nagenoeg gelijke prijzen werden besteed van *f* 9.75 à 10.50; *Jarige Cleefsche en Inlandsche f* 7.75 à *f* 9. *Nieuwe f* 7.50 à *f* 8.25; zeer geringe soorten *f* 6.75 à *f* 7.25. — *Rogge* begeerd, er werd geen onderscheid gemaakt in de prijzen der *Oude* en der *Nieuwe*, men heeft *f* 5 à *f* 5.50 besteed. — *Nieuwe Winter Gerst* vond van *f* 3.75 à *f* 4.25 genegene koopers. — *Boekweit* slap *f* 4.75 à *f* 5.25, er was een partijtje *Nieuwe* ter markt, 't welk echter te vrak was om een kooper te kunnen vinden. — *Haver* ging van *f* 2 tot *f* 3 goed af. — *Koolzaad* werd niet meer geveild.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 15 Aug. 1 El 3 Palm 3 Duim; gew. 0 D. gev. 0 D.

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdrukker.